

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Ndob/44/2025
Identifikačné číslo spisu:	5125211243
Dátum vydania rozhodnutia:	16.12.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Andrea Moravčíková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:5125211243.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Andrey Moravčíkovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Ivany Nemčekovej a JUDr. Aleny Poláčkovej, PhD. v spore žalobcu KOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, Štefanovičova 4, Bratislava, IČO: 00 585 441, zastúpeného FELIX NEUPAUER & PARTNERS, s. r. o., Šoltésovej 7325/14, Bratislava, IČO: 56 711 832, proti žalovanému Spoločenstvo rozvoja stredoeurópskej spolupráce, Krásna 1064/32, Galanta, IČO: 42 298 067, o nesúhlase Okresného súdu Trnava s postúpením sporu Okresným súdom Žilina, takto

rozhodol:

N e s ú h l a s Okresného súdu Trnava j e d ô v o d n ý .

Odôvodnenie

1. Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) bol postupom podľa § 43 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) predložený súdny spis Okresného súdu Trnava sp. zn. 34Cb/188/2025 z dôvodu nesúhlasu súdu s postúpením sporu Okresným súdom Žilina, ktorý mu vec postúpil ako vec obchodnoprávnu.

2. Predkladajúci súd uviedol, že spor medzi stranami nie je obchodnoprávnym sporom, pretože vzťah medzi nimi nenapĺňa kritériá stanovené zákonom č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej aj „ObZ“). Uviedol, že v prejednávanej veci ako strany konania vystupujú na strane žalobcu právnická osoba - podnikateľ a na strane žalovaného právnická osoba - občianske združenie, avšak zo žaloby nevyplýva, že by medzi účastníkmi existoval obchodno-závazkový vzťah týkajúci sa ich podnikateľskej činnosti, resp. povinnosť z neho účastníkom plynúca, ako ani povinnosť plynúca z Obchodného zákonníka. Ďalej uviedol, že žalobca nepreukázal, že by si strany dohodli aplikáciu Obchodného zákonníka podľa § 262 ods. 1 ObZ, pričom hlavné činnosti žalovaného sú aktivity, ktoré nie sú podnikaním a nie sú vykonávané za účelom dosiahnutia zisku.

3. Najvyšší súd ako súd spoločne nadriadený Okresnému súdu Trnava a Okresnému súdu Žilina (§ 43 ods. 2 CSP) dospel k záveru, že nesúhlas Okresného súdu Trnava s postúpením sporu je dôvodný.

4. Podľa § 40 CSP, súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania; kauzálnu príslušnosť v obchodnoprávných sporoch súd skúma iba do otvorenia pojednávania alebo predbežného prejednávania sporu.

5. Podľa § 41 CSP, súd skúma miestnu príslušnosť iba na námietku žalovaného uplatnenú najneskôr pri prvom procesnom úkone, ktorý mu patrí; výlučnú miestnu príslušnosť skúma aj bez námietky na začiatku konania.

6. Podľa § 43 ods. 1 CSP, ak súd postupom podľa § 40 a 41 zistí, že nie je príslušný, bezodkladne postúpi spor príslušnému súdu bez rozhodnutia a upovedomí o tom žalobcu. Žalovaného upovedomí len vtedy, ak mu už bola žaloba doručená.

7. Podľa § 43 ods. 2 CSP, ak súd, ktorému bol spor postúpený, s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú súdy viazané.

8. Okresný súd Žilina postúpil spor Okresnému súdu Trnava podľa § 43 CSP z dôvodu, že v danej veci je kauzálnu príslušným súdom Okresný súd Trnava (podľa sídla žalovaného), nakoľko má ísť o obchodnoprávny spor.

9. Najvyšší súd uvádza, že k procesným podmienkam na strane súdu patrí aj podmienka príslušnosti, ktorá určuje, ktorý vecne, miestne, kauzálnu a funkčne príslušný súd má vec prejednať a rozhodnúť. Na konanie v prvej inštancii je podľa § 13 CSP v zásade miestne príslušný všeobecný súd žalovaného, ktorým je podľa § 15 ods. 1 CSP pri právnickej osobe súd, v obvode ktorého má právnická osoba adresu sídla. Civilný sporový poriadok však obsahuje aj úpravu kauzálnu príslušnosti súdu, čo znamená, že určitý druh (typ) sporov alebo konaní s ohľadom na ich špecifickú povahu prejednávajú a rozhodujú len niektoré zo sústavy všeobecných súdov na tej ktorej inštancii.

10. Najvyšší súd z obsahu spisu zistil, že žalobca si v predloženej veci uplatnil nárok na zaplatenie poistného z poistnej zmluvy medzi stranami, uzavretej podľa § 11 ods. 11 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „ZoPZP“), keďže žalovaný neuhradil splátku poistného vo výške 93,51 eur, na základe čoho poistná zmluva zanikla pre nezaplatenie poistného alebo jeho časti v zákonnej jednomesačnej lehote dňa 29.4.2023.

11. Žalobca je poisťovňou, ktorá v rámci predmetu svojej činnosti poskytuje poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Uzatvorenie poistnej zmluvy tak nepochybne spadalo pod podnikateľskú činnosť žalobcu. Avšak vo vzťahu k žalovanému najvyšší súd uvádza, že na základe lustrácie v živnostenskom registri a ani z iných dostupných registrov podnikateľských subjektov nevyplynulo, že tento disponuje podnikateľským oprávnením. Pre ustálenie, že ide o obchodný záväzkový vzťah, nebolo osvedčené naplnenie predpokladov podľa § 2 ods. 1 ani ods. 2 Obchodného zákonníka pre konštatovanie, že u žalovaného ide o podnikateľa pri podnikateľskej činnosti, ako ani nemožno aplikovať pre naplnenie tohto predpokladu právnu úpravu obsiahnutú v § 261 ods. 2 a nasl. Obchodného zákonníka, keďže nejde o subjekt verejného práva zabezpečujúci verejné potreby alebo vlastnú prevádzku. Medzi stranami tak nejde o relatívny obchod a už vôbec nie o obchod absolútny. Z obsahu zmluvy medzi stranami tiež nevyplyva uzavretie fakultatívneho obchodu.

12. Žalovaným je občianske združenie podľa zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov, z ktorého stanov vyplýva, že jeho cieľom je podporovať občianske iniciatívy rozvíjajúce cezhraničnú spoluprácu so susednými štátmi, prihraničnými regiónmi, ich obyvateľstvom, orgánmi a inštitúciami, a ďalšia činnosť typická pre neziskové organizácie. Zo stanov nevyplyva, že by združenie vykonávalo aj podnikateľskú činnosť.

13. Najvyšší súd uvádza, že tu je potrebné rozlišovať medzi miestnou príslušnosťou a kauzálnou príslušnosťou, pričom je podstatnou skutočnosť, že rozhodnutím súdu sa nedostatok miestnej príslušnosti zhojí, avšak pri nedostatku kauzálnej príslušnosti (s výnimkou kauzálnej príslušnosti v obchodnoprávných sporoch) sa tento nedostatok zhojiť nemôže. Z § 40 CSP, veta za bodkočiarkou, vyplýva, že zákon umožňuje v obchodných veciach prejednať vec aj na kauzálnu nepríslušnom súde pre prípad, že nedôjde ku skúmaniu kauzálnej príslušnosti zákonom predpokladaným spôsobom, t.j. v určitom štádiu konania.

14. Vzniesenie námietky miestnej nepríslušnosti žalovaným podľa § 41 CSP je jeho procesným právom. Súd miestnu príslušnosť (okrem výlučnej miestnej príslušnosti) neskúma sám z úradnej povinnosti, ale až po tom, ako žalovaný vznesie pri prvom procesnom úkone, ktorý mu patrí, námietku miestnej nepríslušnosti, a ak je táto dôvodná, postupuje sa podľa § 43 CSP. Prvým procesným úkonom, ktorý žalovanému patrí, je procesný úkon, ktorý môže žalovaný v sporovom konaní vo vzťahu k súdu urobiť. Spravidla pôjde o vyjadrenie k žalobe (§ 167 ods. 2 CSP) alebo odpor proti platobnému rozkazu (§ 267 ods. 1 CSP). Uplynutím lehoty na vyjadrenie k žalobe (alebo na podanie odporu a i.) ako prvému procesnému úkonu, ktorý žalovanému patrí, je nedostatok miestnej príslušnosti zhojený a právo žalovaného namietat miestnu nepríslušnosť konajúceho súdu zaniká.

15. V danej veci je zrejmé, že Okresný súd Žilina je oprávnený skúmať miestnu príslušnosť iba na námietku žalovaného, pričom táto zatiaľ vznesená nebola a ani nebolo doposiaľ zistené, že by v danom spore išlo o niektorý z taxatívne vymenovaných prípadov, ktorý by zakladal výlučnú miestnu príslušnosť Okresného súdu Trnava. Žaloba bola podaná na miestne nepríslušnom súde, pričom k odstráneniu tohto nedostatku môže dôjsť len nevyužitím oprávnenia žalovaného namietat miestnu príslušnosť pri prvom procesnom úkone, ktorý žalovanému patrí.

16. V rámci posudzovania dôvodnosti nesúhlasu s postúpením veci a určenia príslušného súdu nejde o prejudikovanie meritórneho rozhodnutia vo veci samej, ale o skutočnosť odôvodňujúce určenie príslušnosti ako podmienky konania všeobecného súdu. Výhodnotenie vzťahu medzi stranami je vecou výsledného rozhodnutia príslušného súdu v merite veci na základe dôkazných tvrdení a preukázaní prostredníctvom prostriedkov procesného útoku a procesnej obrany.

17. S prihliadnutím na všetky okolnosti dospel najvyšší súd z uvedených dôvodov k záveru, že v predloženej veci bol nesúhlas Okresného súdu Trnava s postúpením sporu Okresným súdom Žilina dôvodný. Keďže v konaní ešte stále môže dôjsť k efektívnej procesnej aktivite žalovaného vo vzťahu k námietke miestnej nepríslušnosti, najvyšší súd vyslovil len dôvodnosť nesúhlasu predkladajúceho súdu vo vzťahu k posudzovaniu kauzálnej príslušnosti, pričom až v ďalšom konaní bude môcť Okresný súd Žilina konať v zmysle vyššie uvedeného procesného postupu pri riešení príslušnosti miestnej.

18. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.